

MAGYAR SPECIÁLIS MŰVÉSZETI MŰHELY EGYESÜLET FILOZÓFIÁJA

Jóváhagyta 6/1999. határozatával az 1999. október 28-i küldöttgyűlés.

Speciális Művészeti Műhely: Olyan alkotóközösség, ahol az értelmi fogyatékos gyermek és felnőtt korú személy önkéntes választás alapján, értelmi képességeinek, érdeklődésének megfelelő művészeti ágban próbálhatja ki erejét, tehetségét, alkalmasságát, fejlesztheti képességeit és veheti igénybe olyan szakember segítségét, melynek révén gyarapodhat tudása, bővílhetnek ismeretei, sor kerülhet gyakorlati tapasztalatok megszerzésére és mindezekkel jelentős mértékben nőhetnek a bevalás, a társadalmi beilleszkedés, az el-, illetve befogadás esélyei.

Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület: Olyan kiemelkedően közhasznú országos szervezet, amely a Magyarországon működő és az értelmi fogyatékos emberek művészeti tevékenysége kifejtéséhez, szakszerű gyakorlásához, érdekük képviseléséhez alkalmas műhelyeket, klubokat, kultúrköröket tömöríti.

Küldetés: A speciális műhelyekben végzett művészeti tevékenység egyrészt mozgalom, másrészt pedig az életminőség javításának eszköze, a normalizáció nélkülözhetetlen alkotóeleme.

Mozgalom abban az értelemben, hogy döntően önkéntességen alapul és az értelmi fogyatékos személyek, lehető legszélesebb körének bevonhatóságára irányul. Mozgalom, a szakszerűen, rendszerszemléletben végzett munka és a képességekhez igazított igényes művészi teljesítmény szükségességének elismertetése, valamint e szemléletmód terjesztése tekintetében is. A mozgalom a többségi társadalom tagjainak bevonhatóságát is küldetésnek tartja.

Minden művészeti tárgyú, irányultságú tevékenység valamilyen formában közrejátszik az életminőség javításában, serkentőleg hat a szociabilitásra, segíti a társadalmi beilleszkedést.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület törekvése: A speciális műhelyekben, alkotóközösségekben végzett művészeti tevékenység országos méretű elterjedése, szervezettségének magas színvonalra fejlesztése, nyitottságának biztosítása az értelmi fogyatékos személyek, illetve minden érintett ember számára.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület célja az Egyesület Alapszabályában megfogalmazottak fenntartásával: minden e tevékenység iránt érdeklődő értelmi fogyatékos embernek megteremteni a folyamatos próbák, rendszeres foglalkozások, országon belüli és országon kívüli szereplések, fellépések, bemutatkozások lehetőségeit az úgy ars poeticájának megfelelő feltételek között

- a képességek kibontakoztatása, fejlesztése, élmények és az öröm megtapasztalása, munkamódszerek átadása
- az ENSZ e tárgykörhöz kapcsolódó és érvényben lévő cikkelyeinek mind szélesebb körű - országon belüli - elfogadtatása, a gyakorlati megvalósítás előmozdítása

A speciális művészeti műhelymunka végzésének filozófiája

A különféle művészeti ágakat érintően végzett munka azon a szakmai

meggyőződésen alapszik, hogy az értelmileg sérült emberek is képesek megfelelő támogatás, biztatás és segítségnyújtás mellett ismereteket elsajátítani, azokat a gyakorlatban alkalmazni, élvezni az irányukba kinyilvánított figyelmet, hasznosítani az egyénileg és csoportban végzett munka élményeit, ha a rendszer elemei hozzá vannak igazítva az ő speciális értelmi és fizikai korlátaikhoz.

A művészeti műhelyekben végzett tevékenység alapelve, hogy a szakértelemmel végzett rendszeres foglalkozások, próbák, - kiegészülve a fizikai kondicionálás, a pszichés gondozás és az egészségügyi ellátás elemeivel - nagyon fontos tényezők a készségek kibontakoztatásában, a képességek fejlesztésében, egy adott művészi színvonal elérésében és a személyes gyarapodás bekövetkezésében.

A művészeti tevékenység alapelve továbbá, hogy az értelmileg akadályozott személyek a rendszeres és szakértő irányítás mellett folytatott próbák, foglalkozások, nyilvános fellépések által fejlődnek értelmi, szociális, lelki és fizikai területen, erősödik identitástudatuk, interperszonális kapcsolatuk, a tágabb környezet pedig a kulturális rendezvényeken való részvételen, vagy ezek figyelemmel kísérésén keresztül a tisztelet, elfogadás, szemléletváltoztatás szintjén egyesül az értelmileg sérült emberekkel.

A speciális művészeti műhelyekben végzett tevékenység alapelve, hogy az iskolás és felnőtt korú értelmi fogyatékos ember mindaddig valamilyen formában és mértékben kivehesse részét az őt érdeklő tevékenységből, ameddig arra értelmileg, szociálisan, fizikailag alkalmas. Számára lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy akár gyermek, ifjú, vagy felnőtt korban tudomást szerezzon a művészetek különféle ágairól és érdeklődése esetén a képességeinek megfelelő szintű elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok birtokába juthasson.

Működési elvek

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület annak érdekében, hogy Magyarországon a különféle művészeti ágakban résztvevő értelmi fogyatékos emberek számára a legörömtelibb, leghasznosabb és legösztönzőbb tevékenységet biztosítsa, a következő működési elvek szerint végzi munkáját:

A foglalkozásokat, próbákat, bel- és külföldi fellépéseket, fesztiválokat egyetemes értékek szerint bonyolítja le, amelyek átlépnek minden földrajzi, nemzetközi, politikai, nemi, korbeli, faji, vagy vallási kötöttséget.

A rendezvényeken minden résztvevőnek azonos feltételeket kell biztosítani, tekintet nélkül a képességbeli különbségekre. A mutatott teljesítmény ajándék, díj formájában történő elismerésére ugyancsak egységesített elvek alapján kerülhet sor.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület hisz a művészeti tevékenységek végzésének, az abban való részvételnek fontosságában. A rendezvények, kulturális programok minden igyekezete a résztvevők intellektuális, szociális, pszichológia, fizikai és lelki fejlődését kell, hogy szolgálja.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület kéri a művészeket, tanárokat, szakembereket, felkészítőket, segítőköt, szervezőket, hogy lelkiismeretes, szakmailag magas színvonalú munkával, türelmes és humánus magatartással segítsék a legkülönfélébb rendezvények résztvevőit az adott művészeti ágakban a

lehető legmagasabb teljesítmény eléréséhez, a legtöbb ismeret elsajátításához és biztosítsák számukra az ehhez szükséges feltételeket.

Széleskörű, egész éven át tartó foglalkozások, felkészítő programok, próbák álljanak az érdeklődők, a résztvevők számára rendelkezésre, melyeket jól képzett, megfelelő emberi-művészi tulajdonságokkal is rendelkező szakemberek, tanárok, művészek vezessenek.

Minden rendezvénynek olyan programot kell kínálnia, mely igazodik a felkészítés, a foglalkozások és próbák tematikájához, a fejlesztéssel kapcsolatos elképzelések megvalósításához, a képességekhez és figyelembe veszi a résztvevők érdeklődését is.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület kéri a különféle művészeti ágak iránt érdeklődőket, hogy látogassák a részükre szervezett próbákat, foglalkozásokat, a kulturális, művészeti programokat szervező klubokat, közösségeket, taborokat, ahol az általuk választott művészeti ágban megszerezhetik a fejlődésükhöz szükséges ismereteket, fejleszthetik képességeiket, gyarapíthatják tudásukat, kellő gyakorlatra tehetnek szert és felkészülhetnek a bel-, illetve külföldi rendezvényeken, kulturális eseményeken, fesztiválokön való szereplésre.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület - az optimum határain belül - támogatja azt a gondolatot, hogy az értelmileg akadályozott és nem értelmi fogyatékos emberek részére együttes fellépés lehetőségét biztosító rendezvények szervezésére és megtartására is sor kerülhessen akár önállóan, akár értelmi fogyatékosok számára rendezett kulturális találkozó, fesztivál, gálaműsor keretén belül. Az ilyen események közelebb visznek az életszerűséghez, az integrációs folyamat ütemes előrehaladásához.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület törekszik a legmagasabb adminisztrációs, műszaki-technikai, esztétikai, szervezés-lebonyolítási színvonal megvalósítására.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület a művészet szellemiségét, az önmagáért való részvétel gondolatát támogatja. Meggyőződése, hogy a meghirdetett program minden résztvevője, egyéni képességeinek legmagasabb fokára szeretne eljutni fellépése során és alapvetően nem befolyásolja teljesítményét a helyezés rangsora, vagy a díj pénzübeni értéke. Az Egyesület nem szorgalmazza rangsoroló versenyek rendezését, ugyanakkor teljesen nem is zárja ki azt.

A művészeti tevékenység végzésének magasra állított követelményszintje indokolja a fejlesztő munkában résztvevő, a foglalkozásokat vezető, próbákat irányító szakemberek, segítők, időszakos képzésben, továbbképzésben, tapasztalat átadásban való részesítését.

Minden helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi rendezvényen követni szükséges azokat az értékeket, mintákat, tradíciókat, ceremóniákat, amelyeket a hagyományteremtő, magas színvonalon, szakmai igényességgel szervezett rendezvények képviselnek, mindezt gazdagítva az értelmi fogyatékos emberek morális és szellemi képességeinek ünneplésével, értékeik elismertetésével, önbecsülésük növelésével.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület, valamint tagszervezeteinek rendezvényeit a lehető legnagyobb nyilvánosság előtt célszerű tartani. Minden erővel arra kell törekedni, hogy oda vonzzuk a nézőközönséget és rávegyük a médiákat, hogy rendszeresen tudósítsanak azokról a kulturális programokról, eseményekről, megmozdulásokról, ahol értelmi fogyatékos emberek alkotásaik, kifejezéseik, produkcióik révén megmutatják művészi hajlamaikat, képességeiket, eredményeiket, ügyességüket és a sikerélmény felett érzett örömeiket.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület évenként helyi, regionális, nemzeti, kétévenként pedig nemzetközi kulturális találkozók, fesztiválok teremt alkalmat akár egy, akár pedig több művészeti ágban történő szereplésre, részvételre. Ezek számarányát a rendelkezésre álló pénzügyi források keretei behatárolják. Abban az esetben, ha gazdasági, vagy egyéb körülmények miatt lehetetlen a nemzeti kulturális találkozó, fesztivál évenként történő megszervezése, helyi, megyei, vagy regionális kulturális programokra célszerű összpontosítani a figyelmet a médiák lehetséges körű bevonásával.

A helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi kulturális találkozók, fesztiválok programjainak szervezésébe minél több helyi önkéntest, iskolás és felnőtt korú állampolgárt, civil klubtagot, üzleti szférát képviselő személyt tanácsos bevonni annak érdekében, hogy a közösségnek minél nagyobb teret biztosítsanak az értelmi fogyatékos emberek megismerésére, megértésére, a velük való együttérzésre és a közvélemény formálására.

A részvétel feltételei: A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület a kultúra, a művészet szellemiségét, az értékek széleskörű megismertetését, a népi-nemzeti hagyományok őrzését, ápolását, továbbadását, és az önmagáért való részvételt igyekszik támogatni.

Az Egyesület tagjai, művészek, pedagógusok, felkészítők, programvezetők és a munkatársak hisznek abban a filozófiában, hogy a különféle klub és más szervezésben megvalósuló foglalkozásokra, próbákra eljárók, képességeik szintjének megfelelően, tehetségük legteljesebb kibontakoztatásával vehetnek részt a helyi, megyei, regionális, nemzeti és nemzetközi kulturális találkozók, fesztiválok.

Az egyénnek éppúgy, mint a csoportnak, lehetőséget kell adni arra, hogy minél több szereplési alkalmat ragadhasson meg.

A programszervezőknek és az Egyesület munkatársainak a részvétel feltételeinek biztosítása egyebek mellett azt is jelenti, hogy minden rendezvényen a művészeti ágak olyan kínálatát kell repertoárba foglalni, hogy minden szintű, képességű résztvevőnek legyen választási lehetősége.

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület rendezvényszabályzata

Minden helyi, regionális, nemzeti és a MSMME által szervezett nemzetközi kulturális találkozót, fesztivált az Egyesület filozófiája szellemében és az ott megfogalmazott gyakorlatban való érvényre juttatásával kell megrendezni.

A szabályok megtartása és helyes alkalmazása biztosítja a rendezvények résztvevői számára az egyenlő feltételeket és megakadályozza a diszkriminációt.

Az alkotások, kifejezések, előadások, egyéni és csoportos produkciók szakmai értékelésére lehetőség szerint alkalmat kell adni a rendezvények során, hogy az

ebben a formában is kifejezésre juttatott támogatás, segítségnyújtás felhasználható lehessen a további munkában.

A rendezvényfajták definíciója

A különböző rendezvényfajták elsősorban méreteikben és szervezhetőségükben, de nem filozófiájukban térnek el egymástól. A rendezvényeknek minden esetben a társadalom felé való nyitottságot, tartalmilag a színvonalas, kulturális sokszínűséget kell megvalósítaniuk.

Helyi speciális művészeti találkozó: Egy adott városban működő több, vagy több, egymáshoz közel fekvő településen működő intézményben, illetve családban élő értelmileg sérült személyek - nyitott - művészeti bemutatója. Elsődleges célja a fellépők és felkészítők gyakorlati tapasztalatszerzése, valamint művészeti tevékenységük közvetlen megismertetése a kívülállókkal, illetve a potenciális nézők és segítők megnyerése a speciális művészeti tevékenység számára.

Regionális speciális művészeti találkozó: Egy adott országon belüli, nagyobb területi egységet, esetleg országrészt érintő kulturális seregszemle. Szervezettségében törekszik az adott területen működő intézményekben, illetve családban élő - művészeti tevékenységet végző, vagy az iránt érdeklődő - értelmileg sérült személyek teljes körű bevonására. Célja minél több nézővel közvetetten, vagy közvetlenül megismertetni, számukra vonzóvá, élményszerűvé tenni a speciális művészeti tevékenységeket.

A találkozókön biztosítani kell a művészeti kontrollt, a szakmai értékelést.

Országos speciális művészeti fesztivál: Egy adott országban élő, intézményi keretek között, vagy ezen kereteken kívül művészeti tevékenysége folytató, értelmileg sérült személyek kulturális bemutatója. A rendezvény éves rendszerességgel, a társadalmi ünnepek protokolláris keretei között kerül lebonyolítása.

A találkozót szakmai igényességgel, magas technikai színvonalon, a fellépőknek - képességeik bemutatására - a legoptimálisabb feltételeket biztosítva kell megszervezni.

A produkcióknak művészeti áganként szakmai értékelést kell biztosítani.

Nemzetközi speciális művészeti fesztivál: Kettő, vagy több ország speciális művészeti tevékenységet folytató szervezeteinek egy, vagy több művészeti ágban kétévenkénti rendszerességgel történő bemutatkozása.

A fesztiválon bármely nemzet speciális művészeti ágban tevékenykedő tagja, szervezete felléphet, aki azonosulni tud a MSMME filozófiájával, illetve megfelel a kiírás követelményeinek.

A fesztivál szervezői angol nyelvű tolmácsolást biztosítanak a rendezvény idejére.

A rendezvények szervezésének feltételei: A MSMME minden év december 15-ig összeállítja kulturális programtervét, mely többek között tartalmazza a következő évi helyi, regionális kulturális találkozók és nemzeti, valamint nemzetközi művészeti fesztiválok időpontjait és helyszíneit.

A rendezvények kiírására legkevesebb a program kezdeti időpontja előtt 3 hónappal kell sort keríteni. Amennyiben a rendezvényen külföldiek részvételére is számítani lehet, úgy a kiírásra az esedékesség időpontja előtt legalább 6 hónappal korábban sort kell keríteni.

A MSMME rendezvényein való részvétel feltétele a jelentkezési lapok adott

határidőre történő visszaküldése, a megállapított részvételi költségek kiegyenlítése és a helyszínen történő regisztráció.

A helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi kulturális fesztiválok résztvevői - csoportos, vagy egyéni fellépők - emléklapot és egységes díjat kapnak, melyek átadására a csoport, vagy egyén utolsó műsorszámát követően kerül sor.

Művészeti kategóriák

A MSMME az alábbi felsorolás szerint kategorizálja a rendezvényein bemutatásra kerülő produkciókat.

Vers- és prózamondás: költemények, vagy szép prózai alkotások élőhangos, művészi előadása. Általában díszlet, jelmez, maszk, mozgás és gesztus nélküli előadási forma.

Színjátészás: egy adott, verses vagy prózai dialógus - egy, de leginkább több ember által történő - rendezett, dramatikus, egyéni hangú, művészi előadása.

Zenés színpadi játék: Olyan, színpadi közegben történő előadási forma, amelyben a dramatikus hatásokat elsődlegesen a zene-ének és/vagy a mozgás-tánc összhangja teremti meg.

Néptánc: népi hangszeres zenére, vagy énekhangra előadott szóló, páros, csoportos, leginkább kultikus, játékos, vagy szórakozó, kötött, vagy rögtönzött, az adott zenei területhez kapcsolódó mozdulatkinccsel felhasználásával készült koreografikus mozgásforma.

Ének: a színpadi előadás középpontjában az előadó, vagy előadók énektudása áll. Az előadás történhet szólóban, csoportosan, vagy énekkari formában, zenei kísérettel, vagy anélkül. A kategóriában nincsenek műfaji kötöttségek.

Hangszeres zene: a kategóriában mértékadó az előadó, vagy előadók hangszeres tudása, illetve csoportos megszólalás esetén a hangszerek és énekesek együttes zenei hangzása. Kategóriái: szóló, zenekar, együttes

Társastánc: Hagyományos mozgáskinccsel rendelkező egyéni vagy csoportos formációban előadott mozgásformák. Kategóriái: standard tánc (angol keringő, bécsi keringő, tangó, slowfox, quick step), latin-amerikai táncok (samba, rumba, cha-cha-cha, passodoble, jive), egyéb történelmi társas táncok (polka, palotás, charleston, stb.)

Moderntánc: modern zenére előadott - egyéni, páros, csoportos - sajátos hangvétellű, művészi koreográfia.

Egyéb: az imént felsoroltakból kimaradt, illetve a cirkuszművészethez kapcsolódó színpadi produkciók.

Szövegértelmezési segédlet:

- optimum határ: Nevelési deformitás, deviancia hajlam észlelése, nehezen kezelhetőségre utaló reakciók megjelenése, sztárallűrök, magatartási problémák, tárgyi és személyi feltételek elvárható színvonalon történő biztosítása, költségviselés arányai.

- zenekar: hangzásvilágát általában erősítés (tér mikrofon lehetséges) és vokálisok nélkül valósítja meg.
- együttes: minden esetben erősített hangszerekkel és vokálisokkal szólal meg.

Készítette és összeállította: Herzog Tamás elnök, Fehér István színész, Eger, 1998.